

مطالعه توصیفی واقعات Tension Type Headache نزد مریضان افسرده در شفاخانه آموزشی ابوعلی سینای بلخی

داکتر فریدون لطیفی

متخصص داخله عصبی و روانی

استاد دانشکده طب مؤسسه تحصیلات عالی خصوصی تاج

چکیده

قدمه: سردردی‌ها ۴-۱ فیصد مراجعین عمومی را تشکیل داده که از آن جمله Tension Type Headache با میزان بروز ۷۸-۳۰ فیصد بوده که در جهان حدوداً ۱,۴ بیلیون نفر (۲۰,۸٪) مصاب این آفت می‌باشند.

هدف: دریافت Frequency و pattern واقعات Tension Type Headache نزد مریضان زن و مرد در شفاخانه ابوعلی سینای بلخی طی سال ۱۳۹۶ می‌باشد.

روش تحقیق: این تحقیق به شکل توصیفی از نوع Case Series در سرویس عصبی- روانی شفاخانه حوزوی ابوعلی سینای بلخی شهر مزار شریف بالای ۱۵۰ مریض که در جریان سال ۱۳۹۶ خورشیدی مراجعه نمودند، اجرا گردید.

نتایج: در این تحقیق دریافت گردید که Tension Type Headache (۰,۸٪) مجموع مریضان سرپایی سرویس عصبی روانی را در جریان سال ۱۳۹۶ تشکیل داد. نتایج نشان داد که Tension Type Headache (۱۲,۸٪) مجموع سردردی‌ها را تشکیل داده است. در این تحقیق دریافت گردید که بیشترین واقعات Tension Type Headache نزد مریضانی که در سنین ۲۰-۴۰ سال قرار داشتند دریافت گردید (۶۴٪)، همچنان Tension Type Headache بیشتر در طبقه اناث دریافت گردید (۵۵,۵٪)، در این پژوهش کثرت مریضان افسردگی داشتند (۶۴,۶٪).

نتیجه‌گیری: اکثریت واقعات آن نزد طبقه اناث و بیشتر آنانیکه افسردگی دارند.

کلید واژه: واقعات، مریضان افسرده، شفاخانه آموزشی

مقدمه

انجمن بین‌المللی سردردی (I.H.S) در سال ۱۹۸۵ تصنیف بندی سیستمیک سردردی‌ها را آغاز نموده که فعلاً در ویرایش سوم آن تحت عنوان (Beta Version) حاوی Tension Type Headache بوده که بالنوبه خود به اشکال Episodic و مزمن آن شامل بوده همچنان سردردی که توام با تشوشات عضلی Pericranial بوده باشد. Episodic Tension Headache معمولاً به تعقیب حالت‌های Stressful بوجود آمده که شدت آن متوسط بوده که اکثراً بدون تداوی بهبود می‌یابد شکل مزمن آن روزها دوام نموده و اکثراً با تقلص عضلات scalp هرماه بوده که اکثراً دوطرفه و در ناحیه Occipitofrontal می‌باشد، سردردی‌ها ۴٪ - ۱٪ مراجعین عمومی را تشکیل داده که از آن جمله Tension Type Headache با میزان بروز 30-78% بوده که در جهان حدوداً 1.4 بیلیون نفر (20.8%) مصاب این آفت می‌باشد^{1} تحقیق هذا به منظور دریافت واقعات Tension Type Headache نزد مریضان افسرده زن و مرد در سرویس عصبی - روانی شفاخانه حوزوی ابوعلی سینا بلخی طی سال ۱۳۹۶ صورت خواهد گرفت، درین تحقیق بیشتر کوشش به عمل می‌آید که کثرت وقوعات، میزان اختلاطات آن، طریقه منجمت و میزان موفقیت تداوی های اجراشده بحث صورت گیرد. این تحقیق به شکل Descriptive به میتود Case series اجرا می‌گردد که متغیرهای مورد بحث به صورت جداگانه تعریف، تحقیق و نتایج آن به شکل جداول درآورده می‌شود و با لیتراتور های جهانی مقایسه گردد. امید می‌رود که نتایج بدست آمده منحصیث یک فرضیه نسبی برای دیگر محققین که درزمینه خواهان تحقیق بیشتر اند ممد واقع گردد.

پیشینه تحقیق:

Chowdhury در سال ۲۰۱۸ در هندوستان به بررسی tension Type Headache پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که از جمله تشوشات معمول بوده که میزان بروز آن 78% می‌باشد که اکثراً یک روز در یک ماه و یا کمتر از آن واقع گردیده و حدوداً 24-37% آن در یک ماه چندین مرتبه 10% آن هفته وار 2-3% آن شکل مزمن می‌باشد، خانمها را بیشتر از مرده ها مصاب ساخته و اکثراً در سنین 25-30yrs دیده می‌شود.^[2] مهدیه و همکاران در سال ۲۰۱۵ تحقیق را در یزد ایران انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که میزان واقعات TTH 4.9% بوده، تشوشات خواب در 66.7% واقعات دیده شده، میزان بروز دلبدی و استفراغ در 55.6% و 40.7% واقعات دیده شده است.^[3] Kafeel تحقیق را در سال ۲۰۱۴ در شهر کراچی پاکستان انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد که میزان واقعات سردردی‌ها 92.4% بوده که بیشترین نوع آن Tension Type Headache بوده، نزد خانمها نسبت به مردان بیشتر دیده شده است و اکثراً در دهه سوم و چهارم حیات دیده می‌شود.^[4]

روش تحقیق:

تحقیق هذا یک تحقیق Descriptive از نوع Case series بود. این تحقیق بالای مریضان سرویس عصبی - روانی شفاخانه حوزوی آموزشی ابوعلی سینای بلخی اجرا گردیده و مواد موردتحقیق ما را مریضان Tension Type Headache که طی سال ۱۳۹۶ مراجعه نمودند تشکیل می‌دهد. تحقیق بالای ۱۵۹ مریضی که در طی سال ۱۳۹۶ در سرویس عصبی - روانی شفاخانه حوزوی آموزشی ابوعلی سینای بلخی که به لوحه Tension Type Headache مراجعه نموده‌اند صورت گرفته که از آن جمله ۱۵۰ مریض Tension Type Headache طی یک سال در سرویس عصبی - روانی مراجعه می‌نمایند شامل تحقیق گردیده، سایر انواع سردردی‌ها از تحقیق خارج گردید. تحقیق هذا بالای مریضانیکه در سرویس عصبی - روانی شفاخانه حوزوی آموزشی ابوعلی سینای بلخی مزار شریف صورت گرفت. ارقام از آرشیف شفاخانه به ملاحظه دوسیه مریضان که بستری شده‌اند دریافت گردیده همچنان معلومات از کتاب راجستر مدیکل ریکارد، راجستر وارد عصبی - روانی اخذ گردیده است. ارقام با استفاده از یک پرسشنامه و یک جدول که در آن متغیرهای موردنظر در ستون‌های جداگانه قرار داده‌شده و ارقام مربوطه از دوسیه های مریضان جمع‌آوری و در آن درج گردید.

بعد از جمع‌آوری ارقام از آرشیف شفاخانه، تحلیل و تجزیه آن را با استفاده از برنامه Ms Excel و Epi.Info7 انجام داده و نتایج به‌دست‌آمده را نظر به متغیرها در جداول و چارت‌های جداگانه ترتیب و بعداً با لیتراتور های جهانی مقایسه گردیده است.

یافته‌ها:

جدول (۱) واقعات Tension Headache نظر به مراجعه عمومی		
مراجعه‌ین	تعداد	فیصدی
Tension Headache	۱۵۰	۰,۸۰٪
مجموع مراجعه‌ین مریضان	۱۸۲۷۴	۱۰۰٪

از جمله ۱۸۲۷۴ مریضانیکه در سرویس عصبی - روانی شفاخانه حوزوی آموزشی ابوعلی سینا بلخی در جریان سال ۱۳۹۶ مراجعه نموده بودند ۱۵۰ واقعه آن Tension Headache بوده که (0.8%) مجموع مراجعه‌ین را تشکیل می‌دهد.

جدول (۲) تعداد و فیصدی واقعات Tension Type Headache نظر به سردردی‌ها		
مراجعه‌ین	تعداد	فیصدی
Tension Headache	۱۵۰	۱۲,۱۸٪
مجموع سردردی‌ها	۱۲۳۱	۱۰۰٪

در این تحقیق دریافت گردیده است که Tension Type Headache (12.18%) مجموع سردردی‌ها را تشکیل داده است.

جدول (۳) تعداد و فیصدی واقعات Tension Type Headache نظر به سن مریضان		
سن	تعداد	فیصدی
کمتر از ۲۰ سال	۳۶	۲۴٪
۲۰-۴۰ سال	۹۶	۶۴٪
مجموع	۱۵۰	۱۰۰٪

در این تحقیق دریافت گردید که بیشترین واقعات Tension Type Headache نزد مریضانیکه در سنین 20-40yrs قرار داشتند دریافت گردید (40%)، مریضانیکه کمتر از ۲۰ سال عمر داشتند (24%) و مریضانیکه بیشتر از ۴۰ سال عمر داشتند (12%) را تشکیل داد.

جدول (۴) تعداد و فیصدی Tension Type Headache نظر به جنس		
جنس	تعداد	فیصدی
مذکر	۶۷	۴۴,۷٪
مونث	۸۳	۵۵,۳۵
مجموع	۱۵۰	۱۰۰٪

در این دریافت گردید که Tension Type Headache بیشتر در طبقه انات دریافت گردیده (55.3%) و در طبقه ذکور (44.7%) را تشکیل داد.

تظاهرات سریری	تعداد	فیصدی
Photophobia	۲۳	٪۱۵,۳
Insomnia	۱۹	٪۱۲,۶
دلبدی و استفراغ	۸۳	٪۵۵,۵
سایر اعراض	۲۵	٪۱۶,۶
مجموع	۱۵۰	٪۱۰۰

در این تحقیق دریافت گردید که اکثریت مریضان توام سردردی از دلبدی و استفراغ شاکی بودند (55.5%)، سایر اعراض بالترتیب Photophobia (15.3%)، Insomnia (12.6%) و سایر اعراض (16.6%) بود.

امراض مترافقه	تعداد	فیصدی
افسردگی	۹۷	٪۶۴,۶
تشوشات خواب	۳۷	٪۲۴,۸
سایر تشوشات روانی	۱۶	٪۱۰,۶
مجموع	۱۵۰	٪۱۰۰

در این تحقیق دریافت گردید که کثرت مریضان افسردگی داشت (64.6%)، تشوشات خواب در (24.8%) مریضان موجود بوده و در (10.6%) سایر تشوشات روانی دریافت گردید.

یافته‌ها:

- از جمله ۱۸۲۷۴ مریضانیکه در سرویس عصبی-روانی شفاخانه حوزوی ابوعلی سینا بلخی در جریان سال ۱۳۹۶ مراجعه نموده بودند ۱۵۰ واقعه Tension Type Headache بوده که (0.8%) مجموع مراجعین را تشکیل می‌دهد.
- درین تحقیق دریافت گردیده است که Tension Type Headache (12.18%) مجموع سردردی‌ها را تشکیل داده است.
- درین تحقیق دریافت گردید که بیشتر واقعات Tension Type Headache نزد مریضانیکه در سنین 20-40YRS قرار داشتند دریافت گردید (64%)، مریضانیکه کمتر از ۲۰ سال عمر داشتند (24%) و مریضانیکه بیشتر از ۴۰ سال عمر داشتند (12%) را تشکیل داد.

۴. در این تحقیق دریافت گردید که Tension Type Headache بیشتر در طبقه انات دریافت گردید (55.3%) و در طبقه ذکور (44.7%) را تشکیل داد.
۵. در این تحقیق دریافت گردید که اکثریت مریضان توأم سردردی از دلبدی و استفراغ شاکی بودند (55.5%)، سایر اعراض بالترتیب Photophobia (15.3%)، Insomnia (12.6%) و سایر اعراض (16.6%) بود.
۶. در این تحقیق دریافت گردید که کثرت مریضان افسردگی داشت (64.6%) و تشوشات خواب در (24.8%) مریضان موجود بوده و در (10.6%) سایر تشوشات روانی دریافت گردید.

مناقشه:

- نتایج حاصله از این تحقیق با لیتراتورهای جهانی مقایسه گردیده که ذیلاً بیان می‌گردد:
۱. در این تحقیق دریافت می‌گردد که Tension Headache (0.8%) مجموع مریضان سرپای سرویس عصبی - روانی را در جریان سال ۱۳۹۶ تشکیل داد. در تحقیق که توسط Debashish Chowdhury در سال ۲۰۱۸ میلادی در کشور هندوستان به صورت Analytic اجرا گردیده بود میزان بروز Tension Type Headache را (78%) ذکر نموده که با تحقیق ما کاملاً در مغایرت بوده و دلیل آن عدم مراجعه اکثریت مریضان در شفاخانه و مراجعه آن‌ها در کلینیک‌های خصوصی بوده می‌تواند که متأسفانه در ارقام کلینیک‌های خصوصی دسترسی نداشتیم. در تحقیق که توسط مهديه حسين و همکارانش در سال ۲۰۱۵ میلادی در مرکز صحتی یزد کشور ایران بصورت Descriptive اجرا گردیده میزان واقعات آن را 4.9% ذکر نموده که تا اندازه با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد، در تحقیق Huda kafeel که در سال ۲۰۱۴ میلادی در شهر کراچی پاکستان بصورت Analytic اجرا گردیده میزان واقعات سردرها را 92.4% ذکر نموده که بیشترین واقعات آنرا از نوع Tension Headache تذکر نموده که با تحقیق ما در مغایرت می‌باشد و دلیل قبلی درین مورد هم صدق می‌کند.
 ۲. در این تحقیق دریافت گردیده است که Tension Type Headache (12.18%) مجموع سردردی‌ها را تشکیل داده است. در تحقیق کشور پاکستان تذکر گردیده که بیشترین نوع سردردی‌ها از نوع Tension Headache بوده که با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد، در تحقیق کشور ایران و هندوستان در این مورد تذکر صورت نگرفته است.
 ۳. در این تحقیق دریافت گردید که بیشترین واقعات Tension Type Headache نزد مریضانیکه در سنین 20-40yrs قرار داشتند دریافت گردید (64%) مریضانیکه کمتر از ۲۰ سال عمر داشتند (24%) و مریضانیکه بیشتر از ۴۰ سال عمر داشتند (12%) را تشکیل داد. در تحقیق کشور هندوستان تذکر گردیده که اکثریت واقعات آن در سنین 25-30 ساله بوده که با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد، در تحقیق کشور ایران در مورد سن مریضان تذکر صورت نگرفته اما در تحقیق کشور پاکستان کثرت واقعات آنرا در دهه سوم و چهارم حیات تذکر نموده که با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد.
 ۴. در این دریافت گردید که Tension Type Headache بیشتر در طبقه انات دریافت گردیده (55.3%) و در طبقه ذکور (44.7%) را تشکیل داد. در تحقیق کشور پاکستان کثرت وقوعات آنرا نزد خانم‌ها تذکر داده که با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد، در تحقیق کشور ایران در مورد جنس تذکر صورت نگرفته و در تحقیق کشور هندوستان بیشتر نزد خانم‌ها تذکر داده که با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد.
 ۵. در این تحقیق دریافت گردید که اکثریت مریضان توأم سردردی از دلبدی و استفراغ شاکی بودند (55.5%)، سایر اعراض بالترتیب Photophobia (15.3%)، Insomnia (12.6%) و سایر اعراض (16.6%) بود. در تحقیق کشور ایران دلبدی و استفراغ را (55.6%) را ذکر نموده که با تحقیق ما در مطابقت می‌باشد. ولی در تحقیق کشور هندوستان و پاکستان در این مورد تذکر نگردیده است.
 ۶. در این تحقیق دریافت گردید که کثرت مریضان افسردگی داشت (64.6%)، تشوشات خواب در (24.8%) مریضان موجود بوده و در (10.6%) سایر تشوشات روانی دریافت گردید. در تحقیق کشور ایران تشوشات خواب را در

(66.7%) تذکر نموده که تاندازه‌های با تحقیق ما در مغایرت بوده اما در تحقیق کشور هندوستان و پاکستان در این مورد تذکر صورت نگرفته است.

جدول (۷) مقایسه TTH با لیتراتور های جهانی:

ارقام بدست آمده از کشور پاکستان	ارقام بدست آمده در تحقیق کشور ایران	ارقام بدست آمده از تحقیق کشور هندوستان	ارقام بدست آمده در این تحقیق	کتگوری متغیرات
میزان بروز سردردی (92.4%)	4.9%	میزان بروز (78%)	۰.۸٪	مراجعه عمومی
بیشتر Tension Headache	تحقیق صورت نگرفته	تحقیق صورت نگرفته اکثراً 25-30yrs	۱۲،۱۸٪	سردردی ها
اکثراً دهه سوم و چهارم	تحقیق صورت نگرفته	بیشتر نزد خانم ها	20-40yrs (64%)	سن مریضان
بیشتر نزدخانم ها	تحقیق صورت نگرفته	تحقیق صورت نگرفته	مونث (55.3%)	جنس
تحقیق صورت نگرفته	دلبدی و استفراغ (55.6%)	تحقیق صورت نگرفته	دلبدی و استفراغ (55.5%)	تظاهرات سریری
تحقیق صورت نگرفته	تشوشات خواب (66.7%)	تحقیق صورت نگرفته	افسرده گی (64.6%)	امراض مترافقه

نتیجه گیری:

- در تحقیق که بالای ۱۵۰ مریض Tension Type Headache اجرا گردید نتایج ذیل بدست آمد:
- در این تحقیق دریافت گردید که Tension Type Headache (0.8%) مجموع مریضان سرپایی سرویس عصبی روانی را در جریان سال ۱۳۹۶ تشکیل داد.
 - در این تحقیق دریافت گردیده است که Tension Type Headache (12.18%) مجموع سردردی‌ها را تشکیل داده است.
 - در این تحقیق دریافت گردید که بیشترین واقعات Tension Type Headache نزد مریضانیکه در سنین 20-40yrs قرار داشتند دریافت گردید (64%).
 - در این تحقیق دریافت گردید که Tension Type Headache بیشتر در طبقه اناث دریافت گردیده (55.3%).
 - در این تحقیق دریافت گردید که اکثریت مریضان توام سردردی از دلبدی و استفراغ شاکی بودند (55.5%).
 - در این تحقیق دریافت گردید که کثرت مریضان افسرده گی داشت (64.6%).

پیشنهادات

- یک سیستم دقیق و منظم مدیکل ریکارد به صورت کمپیوتری در همه شفاخانه های مرکز و ولایات مروج گردد. تا ارقام دقیق و آسان در دسترس قرار گیرد.
- به منظور بلند بردن سطح تریننگ در وطن عزیز ما خصوصاً در شفاخانه‌های تخصصی امتیازات مادی و معنوی بیشتر برای ترینر متخصصین و متخصصین در نظر گرفته شود.

۳. توجه گردد، تا در پهلوی مهیا نمودن معاینات پیشرفته‌تر چون CT-Scan, Digital X-Ray, RI باید برای داکتران و تکنیشن‌ها آموزش مناسب فراهم گردد.
۴. ایجاد یک مأخذ و لیتراتور معتبر طبی نظر به در مورد واقعات امراض عصبی و روانی در کشور.

References:

1. Michelle Blanda,(2018), Medscape international Electronical Journal,Tension.
2. Debashish Chowdhury, (2018), Annals of Indian Academy of Neurology. Tension Type Headache , PMC3444224,Available at:
3. Mahdieh Momayyezi,Hossein Fallhzadeh,(2015), Electronical Journal of Research gate, prevalence of Migraine and Tension Type Headache in yazzd iran , 2015.966. Available at:
4. Huda kafeel, (2014), Electronical Journal of Research gate, prevalence of Headache in Genral population of Karachi,Pakistan. Available at:
5. Michelle Aminoff, David Greenerg, Roger Simonm, Clinical, Neurology. Headache, 9th edition, pp.235-237.